

LITWA (Republika Litewska)

Informacja o sytuacji gospodarczej i stosunkach gospodarczych z Polską

1. Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza

Informacje ogólne

powierzchnia:	65 300 km ²	
ludność:	2,806 mln (stan na 1.01.2022)	
głowa państwa (prezydent)	Pan Gitanas Nauseda, od lipca 2019	
premier	Pani Ingrida Šimonytė	od 7 grudnia 2020
minister gospodarki i innowacji	Pani Aušrinė Armonaitė	od 7 grudnia 2020
minister energetyki	Pan Dainius Kreivys	od 7 grudnia 2020
minister spraw zagranicznych	Pan Gabrielius Landsbergis	od 7 grudnia 2020
ambasador Republiki Litewskiej w Polsce (Chargé d'Affaires a.i.)	Pani Audronė Markevičienė	od września 2023
ambasador RP na Litwie	Pan Konstanty Radziwiłł	od 18 kwietnia 2023
najbliższe wybory parlamentarne	październik 2024	

Sytuacja gospodarcza Litwy

Od 1 stycznia 2015 r. prawnym środkiem płatniczym na Litwie jest euro.

W 2022 r. dochód na mieszkańca liczony wg parytetu siły nabywczej stanowił 90 % średniej wartości dla UE 27. Kraj szybko dogania średnią UE.

Struktura PKB (2022 r. wg. Statista): rolnictwo: 3,97%, przemysł: 25,74%, przetwórstwo przemysłowe 9,05%, usługi: 61,24%.

Według rankingu International Institute for Management Development za rok 2022 Litwa zajmuje 29 miejsce krajów pod względem konkurencyjności gospodarki (Polska jest na 50 miejscu).

Według rankingu Global Innovation Index 2022 World Intellectual Property Organization Litwa jest sklasyfikowana na 39 miejscu (Polska na 38).

Według rankingu wolności od korupcji Corruption Perceptions Index Transparency International Litwa jest notowana na 33 miejscu (Polska zajmuje 55 miejsce).

Rating kredytowy Litwy jest na poziomie inwestycyjnym, w granicach wartości średnich, z perspektywą stabilną. Oceny: Moody's (A3), Standard&Poor's (A-), Fitch (A-).

Podstawowe wskaźniki dot. finansów państwa są stabilne: handel zagraniczny pozostaje zbilansowany, budżet finansów publicznych ma niewielki deficyt, koszt zadłużania się państwa pozostaje rekordowo niski, zobowiązania finansowe mieszkańców i przedsiębiorstw nie są duże, a wartość oszczędności jest rekordowo duża.

W przeglądzie gospodarki Litwy OECD z października 2022 r. odnotowano, że Litwa jest w znacznym stopniu dotknięta skutkami wojny w Ukrainie. Przewiduje się, że wzrost PKB w tym kraju wyniesie 1,6% w 2022 r. i 1,3% w 2023 r. Relatywnie niskie tempo wzrostu gospodarczego wiąże się ze spadkiem eksportu i niepewnością co do dostaw energii. Gwałtowny wzrost cen ropy i gazu, a w mniejszym stopniu żywności i mieszkań, spowodował, że we wrześniu 2022 r. inflacja liczona rok do roku przekroczyła 22%, co jest drugim najwyższym poziomem w strefie euro.

Litwa jest członkiem UE od 1.05.2004 r., WTO od 31.01.2001 r. i OECD od 5 lipca 2018 r.

Wybrane wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023*
PKB (w mld EUR)	38,9	42,3	45,5	48,9	49,8	56,2	66,8	-
PKB na 1 mieszkańca (w tys. EUR)	13,56	14,95	16,25	17,51	17,83	19,99	23,50	-
PKB (wzrost w %)	2,5	4,3	4,0	4,6	0,0	6,0	1,9	-0,4
Deficyt/nadwyżka budżetowa (% PKB)	0,3	0,4	0,5	0,5	-6,5	-1,2	-0,6	-1,6
Dług publiczny (% PKB)	39,7	39,1	33,7	35,8	46,3	43,7	38,4	37,3
Inflacja (HICP roczna zmiana w %)	0,7	3,7	2,5	2,2	1,1	4,6	18,9	8,8
Bezrobocie (w %)	7,9	7,1	6,2	6,3	8,5	7,1	6,0	6,8
Eksport towarów (w mld EUR)	22,61	26,41	28,27	29,62	28,65	34,47	44,31	-
Import towarów (w mld EUR)	24,74	28,52	30,94	31,95	29,13	37,69	52,54	-
Bezp. inwestycje zagr. na Litwie (w mld EUR)	15,22	16,31	17,00	20,69	23,94	27,11	-	-
Inwestycje bezp. Litwy za granicą (w mld EUR)	3,36	3,45	4,22	6,30	8,63	10,15	-	-

Źródła: Eurostat, * European Economic Forecast Autumn 2023

W 2022 r. głównymi grupami towarowymi w litewskim eksporcie były: produkty mineralne (16,7%), meble i wyposażenie wnętrz (7,7%), pojazdy nieszynowe i części do nich (6,2%), tworzywa sztuczne (6%), maszyny i urządzenia elektryczne (5,7%), maszyny i urządzenia mechaniczne (5,7%), drewno i produkty drewniane, węgiel drzewny (4,2%), produkty chemiczne (3%), nawozy sztuczne (2,9%) (źródło: Trade Map).

W 2022 r. głównymi grupami towarowymi w litewskim imporcie były produkty mineralne (27,9%), pojazdy nieszynowe i części do nich (8,5%), maszyny i urządzenia mechaniczne (7,7%), maszyny i urządzenia elektryczne (7,2%), tworzywa sztuczne (4,3%), wyroby farmaceutyczne (2,9%), żelazo i stal (2,6%) (źródło: Trade Map).

W 2022 r. Litwa eksportowała głównie na Łotwę (12,8%), do **Polski (9,1%)**, Niemiec (7,9%), Rosji (6,2%), Estonii (5,7%), USA (6,3%), Niderlandów (5,4%), USA (5,3%), Szwecji (4,1%), UK (3,5%), Białorusi (3,2%), Ukrainy (2,6%) (źródło: Trade Map).

Największymi partnerami w litewskim imporcie w 2022 r. były: **Polska (11,7%)**, Niemcy (11,6%), Łotwa (7,9%), USA (7,5%), Szwecja (5,2%), Rosja (5,1%), Norwegia (4,8%), Niderlandy (4,5%), Arabia Saudyjska (4,1%), Chiny (3,8%), Włochy (3,7%), Estonia (3,3%), UK (2,7%), Francja (2,6%) (źródło: Trade Map).

W 2022 r. na skutek konfliktu Litwy z Chinami eksport z Litwy do Chin praktycznie ustał na skutek jednostronnych sankcji Chin. Konflikt jest spowodowany otwarciem w Wilnie w 2021 r. biura przedstawicielskiego Tajwanu, w którego nazwie znalazło się słowo „Tajwan”, czego nie akceptują Chiny. Również tranzyt chińskich towarów przez Litwę został wstrzymany.

Polityka gospodarcza

Jako cele polityki gospodarczej przyjęto zwiększenie zatrudnienia i podniesienie poziomu zamożności społeczeństwa. Wśród priorytetów ważne miejsce zajmuje również problematyka bezpieczeństwa energetycznego, w tym działania na rzecz połączenia systemów elektroenergetycznych oraz systemów przesyłu gazu Polski i Litwy.

Litwa prowadzi aktywną politykę przyciągania inwestycji. Na terenie kraju funkcjonuje 7 specjalnych stref ekonomicznych oferujących inwestorom gotową infrastrukturę i warunki prawne prowadzenia działalności, ulgi podatkowe (0% CIT przez pierwsze 6 lat działalności i 7,5% na kolejne 10 lat, zwolnienie z podatku od nieruchomości oraz wolna od opodatkowania dywidenda). Spółki prowadzące działalność badawczo-rozwojową na Litwie mają trzykrotnie zmniejszony podatek dochodowy.

2. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Polsko-litewskie stosunki gospodarcze regulują postanowienia dorobku prawnego Unii Europejskiej na podstawie podpisanego 16 kwietnia 2003 r. w Atenach i obowiązującego od 1 maja 2004 roku Traktatu dotyczącego przystąpienia Polski i 9 innych krajów do Unii Europejskiej. Ponadto obowiązują umowy międzynarodowe, które nie są w kolizji z Traktatem, pozostałe zaś zostały wypowiedziane. Wśród obowiązujących najważniejsze, to:

- Umowa w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji z 28 września 1992 r., weszła w życie 6 sierpnia 1993 r. W dniu 7 czerwca 2018 r. przyjęta została ustawa o wypowiedzeniu Umowy. Umowa została wypowiedziana przez stronę polską 4 października 2018 r. Zgodnie z art. 13 ust. 2 Umowy, po jej wygaśnięciu inwestycje dokonane w czasie jej obowiązywania nadal będą korzystać z ochrony gwarantowanej jej postanowieniami przez okres dalszych dziesięciu lat.
- Umowa w sprawie zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu w zakresie podatków od dochodu i majątku z 20 stycznia 1994 r. obowiązująca od 19 lipca 1994 r.

Szczególne znaczenie dla stosunków polsko-litewskich ma Traktat o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy ratyfikowany równocześnie przez obie strony 13 września 1994 r. Problemy gospodarcze są dyskutowane na forum powołanej w roku 1997 przez Zgromadzenie Sejmu RP i Sejmu RL Komisji Współpracy Gospodarczej. Ostatnie posiedzenie miało miejsce we wrześniu 2012 r. w Wilnie.

3. Wymiana towarowa z Polską

(dane w mln EUR)

	2018	2019	2020	Dynamika 2019 =100	2021	Dynamika 2020=100	2022	Dynamika 2021=100	I-XI 2023	Dynamika I-XI 2022=100
Eksport	3 360,2	3 627,2	3 602,9	99,3	4 826,2	134,0	6 127,1	127,0	5 286,0	93,8
Import	1 874,7	1 950,1	1 509,1	77,4	2 118,2	140,4	3 906,4	184,4	2 882,4	80,9
Obroty	5 234,9	5 577,4	5 112,1	91,7	6 944,5	135,8	10 033,5	144,5	8 168,4	88,8
Saldo	1 485,5	1 677,1	2 093,8	x	2 708,9		2 220,3		2 403,6	

Źródło: GUS

W eksporcie polskim Litwa wg danych za 2022 r. zajmuje 13 pozycję w UE i 16 w świecie (udział 1,76%). W imporcie Polski zajmuje 13 pozycję w UE i 24 w świecie (udział 1,07%). Polska natomiast należy do najważniejszych partnerów handlowych Litwy. W 2022 r. jest największym dostawcą na Litwę, z udziałem w imporcie Litwy wynoszącym 11,7% i drugim rynkiem eksportowym Litwy, z udziałem 9,1%. Litwa należy do grupy krajów, z którymi Polska ma znaczącą nadwyżkę handlową.

W strukturze towarowej polskiego eksportu na Litwę w 2022 r. dominowały: artykuły rolno-spożywcze – ok. 17%, produkty przemysłu chemicznego – ok. 12,7%, wyroby przemysłu metalurgicznego – ok. 12,3%, maszyny i urządzenia mechaniczne i elektryczne i części do nich – ok. 11,7%, tworzywa sztuczne – ok. 7,6%, energia elektryczna – ok. 7,4%, , pojazdy i części do nich – ok. 6,1%, drewno i artykuły z drewna – ok. 4,9%.

Z Litwy Polska importowała w 2022 r. głównie: artykuły rolno-spożywcze – ok. 14,8%, produkty mineralne (w tym paliwa i oleje) – udział ok. 13,8%, tworzywa sztuczne – ok. 11,4%, energię elektryczną – 8,3%, produkty przemysłu chemicznego – ok. 6,6%, wyroby przemysłu metalurgicznego – ok. 4,1%.

Największa nadwyżka handlowa dla Polski występuje w obrotach wyrobami przemysłu elektromaszynowego, wyrobami metalurgicznymi , wyrobami przemysłu chemicznego oraz artykułami rolno-spożywczymi.

4. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Według statystyk litewskich **pod koniec 2022 r. wysokość polskich inwestycji na Litwie wyniosła 1 222,6 mln EUR (4,1% inwestycji zagranicznych na Litwie ogółem)**. Polska jest 5 największym inwestorem. Według danych NBP na koniec 2022 r. inwestycje polskie na Litwie wyniosły 1 235,7 mln EUR i stanowią ok. 4,4% polskiego kapitału zainwestowanego za granicą (8 pozycja wśród kierunków inwestowania polskiego kapitału).

Główne obszary działalności to: przetwórstwo ropy naftowej, produkcja wyrobów ze szkła, gumy i plastiku, ubezpieczenia, pośrednictwo finansowe, handel, transport, przemysł spożywczy. W 2006 roku sfinalizowano jedną z największych transakcji zagranicznych polskiej firmy: zakup przez PKN Orlen litewskiej rafinerii w Możejках, za które koncern zapłacił ok. 2,34 mld USD.

W 2016 r. został zawarty kontrakt na budowę elektrociepłowni i spalarni odpadów dla Wilna przez spółkę UAB Ignitis, której większościowy pakiet należy do skarbu państwa Republiki Litewskiej, z polsko-niemieckim konsorcjum Budimex-Steinmüller. Planowano zakończenie budowy w 2020 r., jednak na skutek pandemii termin oddania do eksploatacji przesunięto na 2021 r. W wyniku sporu ze zleceniodawcą spółka Rafako opuściła plac budowy nie uzyskawszy zapłaty. 11 września 2023 r. Rafako oraz UAB Vilniaus

Kogeneracinė Jėgainė (VKJ, elektrociepłownia w Wilnie) zawarły ugodę dotyczącą budowy elektrociepłowni w Wilnie. Strony porozumiały się, że VKJ należy się odszkodowanie od Rafako w wysokości 29,965 mln euro.

Według statystyk litewskich **inwestycje przedsiębiorstw litewskich w Polsce na koniec 2022 r. wyniosły 589,4 mln EUR, a po 2 kwartałach 2023 r. wzrosły do 925,6 mln EUR**. Inwestycje w naszym kraju w 2022 r. stanowiły 5,6% ogółu inwestycji litewskich ulokowanych za granicą.

Wg NBP zainwestowany w Polsce kapitał litewski na koniec 2022 r. wyniósł 553,3 mln EUR. Reinwestowane zyski spółek litewskich w 2022 r. wynosiły 32,5 mln EUR.

Według danych GUS pod koniec 2022 r. w Polsce zarejestrowane było 250 spółek z udziałem kapitału litewskiego (148 w 2016), w których kapitał litewskich udziałowców wyniósł 378,3 mln PLN – 0,2% udziałów kapitału zagranicznego ogółem. 91 spółek zatrudniało powyżej 10 osób, a 16 spółek dysponowało kapitałem powyżej 1 mln USD. Spółki z udziałem kapitału litewskiego w roku 2021 zatrudniały w Polsce 7 779 pracowników.

Na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych notowane są 2 firmy litewskie: AB INTER RAO LIETUVA (energetyka wiatrowa, wartość rynkowa akcji w czerwcu 2022 r. ok. 200 mln PLN, od czerwca 2022 r. notowania spółki zostały zawieszone ze względu na zamrożenie aktywów w związku z powiązaniami spółki z inwestorem rosyjskim Inter RAO), AB NOVATURAS (największy operator turystyczny w krajach bałtyckich, wartość rynkowa akcji w marcu 2023 r. ok. 140 mln PLN).

Litewskie firmy aktywnie inwestują w Polsce w sektor energii odnawialnej. Państwowa Ignitis Group zainwestowała w farmy wiatrowe, Sun Investment Group w fotowoltaikę.

Wiosną 2018 r. Maxima Grupė przejął Emperia Holding, właściciela sieci marketów Stokrotka. W ogłoszonej w lipcu 2022 r. strategii Maxima zapowiedziała połączenie sieci Stokrotka ze sklepami sieci Aldi, nabytymi w roku 2012. Maxima zamierza dysponować w Polsce 563 placówkami handlowymi.

5. Kontakty na szczeblu ministrów ds. gospodarki

18 kwietnia 2023 r. Minister Rozwoju i Technologii Waldemar Buda spotkał się w Warszawie z Minister Gospodarki i Innowacji Litwy Aušrinė Armonaitė, która gościła w Warszawie w związku z udziałem w CEBioForum. Tematem rozmowy była sytuacja gospodarcza w obydwu krajach, w szczególności spowodowana agresją Rosji na Ukrainę oraz współpraca w dziedzinie innowacyjności.

16 września 2022 r. w Wilnie odbyły się polsko-litewskie konsultacje międzyrządowe z udziałem premierów i członków rządów. W rozmowach gospodarczych udział wzięli Minister Rozwoju i Technologii Waldemar Buda.

18 maja 2022 r. odbyło się w Warszawie spotkanie Ministra Rozwoju i Technologii Waldemara Budy z Wiceminister ds. Gospodarki i Innowacji Republiki Litewskiej Eglė Markevičiūtė. Tematem wiodącym spotkania była współpraca polsko-litewska w dziedzinie innowacyjności.

17 września 2020 r. w Wilnie odbyły się polsko-litewskie konsultacje międzyrządowe z udziałem premierów i członków rządów. W rozmowach gospodarczych udział wzięli Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Rozwoju Jadwiga Emilewicz.

25-26 kwietnia 2018 r. w Wilnie odbyło się Litewsko-Polskie Forum Ekonomiczne. W panelu poświęconym warunkom prowadzenia biznesu na Litwie i w Polsce udział wzięli Podsekretarz Stanu w MPiT Tadeusz Kościński.

17 listopada 2016 r. miała miejsce w Wilnie kolejna edycja Gali Polish Business Awards z udziałem członków rządu Litwy (m. in. Ministra Energetyki R. Masiulisa, Wiceministrów Gospodarki i Spraw Zagranicznych), pod patronatem Ministerstwa Rozwoju. W wydarzeniu miał wziąć udział Podsekretarz Stanu Witold Słowik, jednak z powodu nagłego zachorowania jego obecność nie doszła do skutku. (Od roku 2012 do 2016, w listopadzie corocznie odbywały się w Wilnie z inicjatywy WPHI imprezy promocyjne pod patronatem Ministra Gospodarki/Ministra Rozwoju – Polish Business Awards, podczas której nagradzane są firmy polskie i litewskie przyczyniające się do rozwoju współpracy dwustronnej. W imprezie brali udział przedstawiciele kierownictwa MG oraz ministrowie oraz wiceministrowie rządu RL i media litewskie. Obecnie Ambasada RP w Wilnie kontynuuje tę tradycję i wydarzenia nadal się odbywają).

14 grudnia 2015 r. Wicepremier Mateusz Morawiecki wziął udział w Wilnie w uroczystości uruchomienia połączeń elektroenergetycznych z Polską i Szwecją. Po uroczystości spotkał się z Premierem Litwy Algirdasem Butkevičiusem. Premierzy zadeklarowali wolę ożywienia relacji polsko-litewskich.

Ponadto odbywały się liczne spotkania na szczeblu Premierów i Prezydentów obydwu krajów, podczas których ważnym tematem były zagadnienia energetyczne.

6. Potencjalne dziedziny współpracy

Współpraca w dziedzinie energetyki, rozwój inwestycji bezpośrednich, inwestycje infrastrukturalne w tym rozbudowa infrastruktury kolejowej, termoizolacja budynków. Duża chłonność rynku litewskiego na artykuły konsumpcyjne produkowane w Polsce.

7. Polska placówka ekonomiczno-handlowa na Litwie

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
Wydział Polityczno-ekonomiczny
ul. Šv. Jono 3,
LT-01123 Wilno
<https://www.gov.pl/web/litwa/ambasada>

telefon: +370 5 2194 700
faks: +370 5 2194 747
e-mail: vilnius.embassy@msz.gov.pl

8. Placówka Litwy w Rzeczypospolitej Polskiej

Ambasada Republiki Litewskiej
Al. Ujazdowskie 14,
00-478 Warszawa,
<http://pl.mfa.lt>

Tel. +48 22 625 33 68,
Fax + 48 (22) 565 29 70
e-mail: amb.pl@urm.lt

Aktualizacja: styczeń 2024 r.

Opracował: Maciej Zieliński